

Сезонът на стотте празника
The Season of a Hundred Holidays

текст Албена Шкодрова; фотография Антони Георгиев
by Albena Shkodrova; photography by Anthony Georgieff

В БЪЛГАРИЯ ЯНУАРИ Е СНЕЖЕН И ВЕСЕЛ МЕСЕЦ

Снегът, подобно на пролетното разцъфване на дърветата или избирането на нов кмет, има чудното свойство да лекува София от градските боклуци и хроничната сивота. Той обикновено пада около Коледа и известно време остава чистичък, като прави парковете ослепителни, а града – по-красив.

Освен на градския пейзаж началото на зимата в София влияе крайно благотворно и на местните жители. Обикновено изнервени събеседници и агресивни шофьори, с падането на първия дебел сняг софиянци изведнъж променят нрава си и се превръщат във весели, мили и благоразположени хора, които са склонни да се смеят без причина, седнали на безкрайна вечеря с много кисело зеле и свинско, миризливо домашно вино и баклава. ▶

IN BULGARIA, JANUARY IS A SNOWY AND JOLLY MONTH

The winter's first snow, like the blossoming trees of springtime or the election of a new mayor, has the miraculous power to cure Sofia of its littered streets and chronic drabness. It usually falls around Christmastime, and for a while it remains unsoiled, making the parks shine and the city, as a whole, more beautiful.

Besides improving the cityscape, the onset of winter has a beneficial effect on the citizens as well. Normally irritable characters and maniacal drivers, with the first snowfall the people of Sofia suddenly change their ways: they transform into a cheerful, kind, gentle folk, who often laugh for no reason, while gathered at an endless feast featuring lots of pork with sauerkraut, aromatic homemade wine, and *baklava* for dessert. ▶

Този факт не се дължи нито на “народопсихологията” – очарователен термин, който български професори измислиха, за да правят безнаказано нелепи обобщения за собствения си и за други народи, нито на някакви физиологични промени, настъпващи у българите при вида на снега.

Работата е съвсем проста и се нарича “празници”. Ако за повечето хора в Европа Коледа е апогеят на приятните триседмични зимни тържества, в България 25 декември отбелязва само старта на сладко-изтощителен марафон, в който християнски, езически и лични празници се сплитат в най-блаженото национално едномесечно мързелуване.

Бъдни вечер хората прекарват по домовете си – така е по целия свят. Коледа е денят, когато повечето църкви приличат на претъпкани автобуси, а катедралата “Свети Александър Невски” – на мравуняк, поради разликата в пропорциите. ▶

This is due neither to “the national psychology,” a charming term coined by Bulgarian professors to make preposterous generalisations about their own and other nations with impunity, nor to some physiological change that takes place in the Bulgarian national organism at the sight of snow.

The explanation is actually quite simple; it’s “the holidays.” If, for most people in Europe, Christmas is the peak of a pleasant series of winter festivities, in Bulgaria the 25th of December is only the beginning of an enjoyably strenuous marathon of Christian, pagan, and personal holidays, all combined in the nation’s most blissful, month-long period of indolence.

Like Christians anywhere in the world, Bulgarians spend Christmas Eve at home with their families. On Christmas day, most of the churches resemble overcrowded buses; St Aleksandr Nevskiy Cathedral, however, looks more like an ant hill, due to its grandiose proportions. ▶

Следват три дни, в които се редуват ядене и почивки от яденето. После идва Нова година, отбелязвана къде ли не, включително на жълтите павета пред някогашния царски дворец.

А след това... докато в Париж, Хановер и Берн хората тръгват на работа, в София те отиват на имену дни.

Имените дни са празници, в които човек празнува името си. Те са хибрид между християнски и езически традиции. Църковният календар е направил през вековете всичко възможно да приобщи имените дни, провъзгласявайки ги за дни на едноименни светци. В някои славянски страни тези празници са по-важни от рожденияте, и България не прави изключение - особено през януари. ▶

What follows is several days of overindulgence, alternating with short timeouts. Then comes New Year's Eve, which can be celebrated anywhere, even out on the yellow bricks in front of the former royal palace.

And afterwards... while the people in Paris, Hannover, and Bern go back to work, those in Sofia go to name-day parties.

Name days, as you might have guessed, are holidays on which people celebrate their names. They are a crossover of Christian and pagan traditions. Over the centuries, the Orthodox calendar has done its best to incorporate all name days, proclaiming them the feast days of the saints with those names. In some Slavic countries, name days are considered more important than birthdays. Bulgaria is no exception, especially in January. ▶

Вероятно в стремежа си да задържат възможно най-дълго приятната празнична приповдигнатост, българите с огромен ентузиазъм празнуват Васильовден, Богоявление, Ивановден, Антоновден и Атанасовден, а и някои по-дребни празници само в рамките на три седмици.

Започва се още от 1 януари, когато празнуват всички хора с имена Васил, Весела, Веселин, Веска, Вълко. В зависимост от годината следва Неделя преди Богоявление, която е празник за всеки Серафим, Силвия, Огнян, Огняна, Пламен или Пламена.

На 6 януари идва самото Богоявление, когато празнуват всички, чиито имена съдържат "бог". Празникът е известен и като Йордановден, затова празнуват и всички Йордановци.

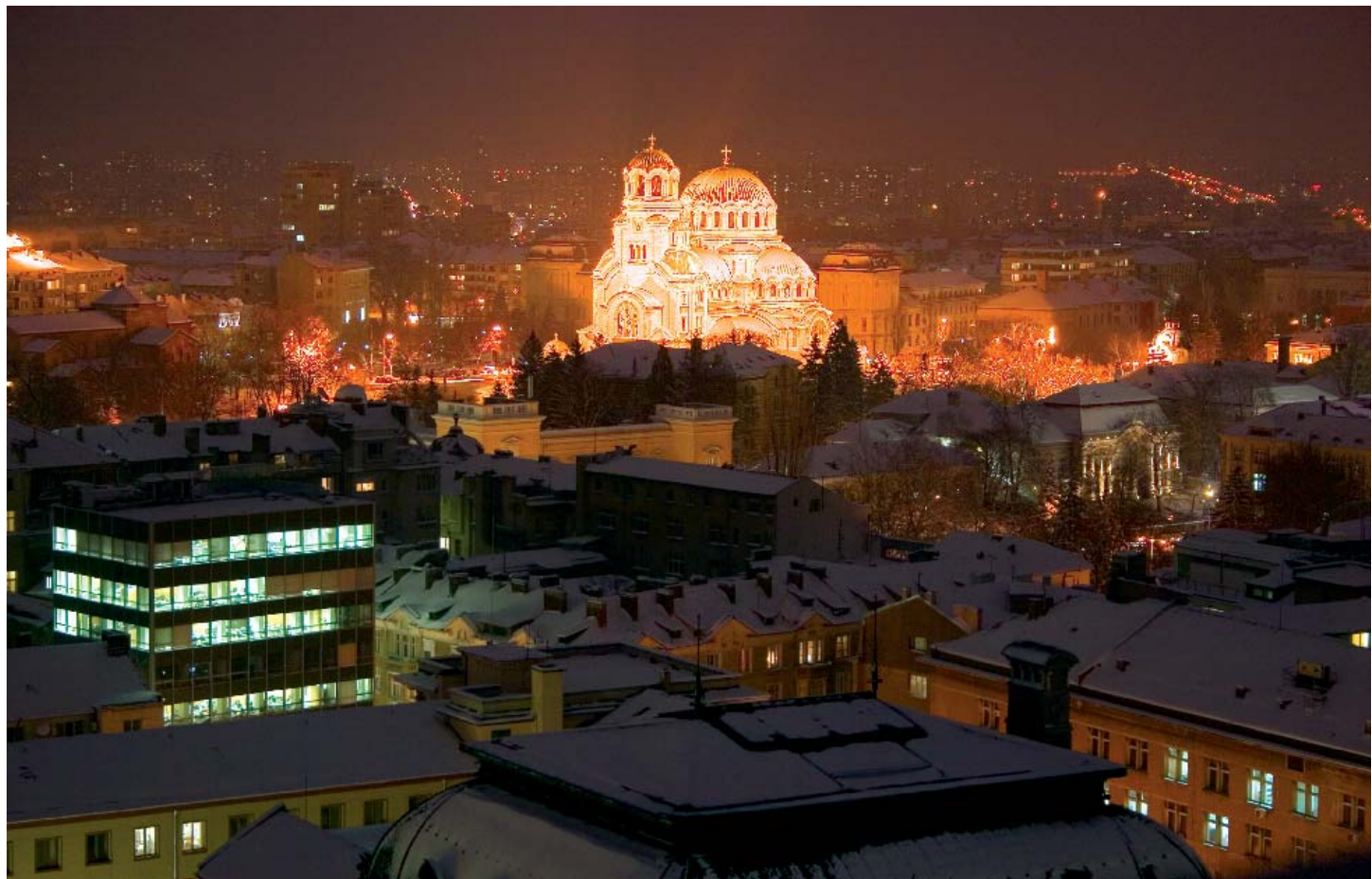
Още на следващия ден настъпва нов празник – Ивановден, а Иван е най-популярното име в България изобщо – аналог на английския Джон, германския Ханс, френския Жан и датския Оле. ➤

In what is most likely an attempt to prolong the pleasant holiday spirit as long as possible, the Bulgarians enthusiastically observe Vasilyov Day, Epiphany, Ivanov Day, Antonov Day, and Atanasov Day, as well as some other minor holidays, all within a period of three weeks.

It all starts on the very first day of January, Vasilyov Day, which is also celebrated by all people named Vesela, Veselin, Veska, or Vulko. With the exact date depending upon the calendar for each year, next comes the Sunday before Epiphany, the holiday for anybody called Seraphim, Silvia, Ognyan, Ogniana, Plamen, or Plamena.

The 6th of January is Epiphany itself, celebrated by all of those whose names contain the word *bog* ("god"), such as Bogomil or Bogdana. This holiday is also known as Yordanov Day, and is thus also observed by everyone called Yordan.

The very next day is yet another holiday: Ivanov Day. Ivan is the most popular name in Bulgaria, corresponding to the English John, German Hans, French Jean, and Danish Ole. ➤

Следва кратка пауза, през която населението се старее да не загуби форма, защото Антоновден и Атанасовден на 17 и 18 януари трябва да бъдат достоен завършек на сезона на стоте празника.

Хора, непознати с особеностите на българската култура, е важно да запомнят, че по правило именникът не кани гости. Това изобщо не означава, че прекарва вечерта в депресираща самота, а точно обратното – посреща всеки, на когото му хрумне да се отбие. Да пренебрегнеш имения ден на скъп приятел, е непростимо, точно както да забравиш за рождения му ден.

Януарският календар на българите често се оказва твърде изтощителен за непривикнали към безкрайния празник пришълци. Но той е единственото обяснение защо снегът се цапа по-бавно в началото на годината, столицата изглежда свята и тиха, а софийските шофьори – оредели и относително безобидни.

Изненадайте българските си приятели, като им пожелаете: “Честит имен ден!” Дори да го кажете на някой Иван на Йордановден, той ще разбере и ще се зарадва. И ще ви почерпи! ☞

A short break follows, during which the population tries to maintain its tempo, as Antonov Day and Atanasov Day, on the 17th and 18th, provide the grand finale for this season of multiple holidays.

Those unfamiliar with the ins and outs of Bulgarian culture should remember that as a rule, people celebrating their name days don't invite guests to come over. This does not, however, mean that they spend a depressing evening in gloomy solitude. Quite the opposite, in fact. Anybody who decides to drop by is heartily welcomed. It is unforgivable to ignore the name day of a close friend, just as it is to forget a birthday.

Bulgaria's busy January calendar often proves rather exhausting for strangers unused to such an endless celebration. But it is also the only explanation why, at the beginning of the year, the snow is slower to get dirty, the capital has a holy, peaceful feeling about it, and drivers in Sofia are scarce and relatively inoffensive.

Surprise your Bulgarian friends by wishing them *Chestit imen den!* (“Happy name day!”). Even if you say it to an Ivan on Yordanov Day, he will certainly appreciate it. More importantly, he'll buy you a drink! ☞